

BACHELOROPLEIDING

RUSSISCHE STUDIES

FACULTEIT DER GEESTESWETENSCHAPPEN

UNIVERSITEIT LEIDEN

QANU
Catharijnesingel 56
PO Box 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: +31 (0) 30 230 3100
E-mail: support@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0725

© 2020 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT OVER DE BACHELOROPLEIDING RUSSISCHE STUDIES VAN DE UNIVERSITEIT LEIDEN	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING	5
SAMENSTELLING VAN HET PANEL.....	5
WERKWIJZE VAN HET PANEL	6
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	11
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING	13
BIJLAGEN	25
BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN	27
BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA	29
BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA	30
BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	31

Dit rapport is vastgesteld op 5 maart 2020

RAPPORT OVER DE BACHELOROPLEIDING RUSSISCHE STUDIES VAN DE UNIVERSITEIT LEIDEN

Dit rapport volgt het Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. september 2018).

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING

Bacheloropleiding Russische Studies

Naam van de opleiding:	Russische Studies
CROHO-nummer:	50855
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	- Politiek, Geschiedenis en Economie - Taal en Cultuur
Locatie:	Leiden
Variant:	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Inleverdatum NVAO:	01/05/2020

Het bezoek van het visitatiepanel Regiostudies aan de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit Leiden vond plaats op 5, 6 en 7 juni 2019.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING

Naam van de instelling:	Universiteit Leiden
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	positief

SAMENSTELLING VAN HET PANEL

De NVAO heeft op 4 maart 2019 ingestemd met de samenstelling van het panel. Het panel dat de bacheloropleiding Russische Studies beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. P. (Peter) Van Nuffelen, research professor Cultural History of the Ancient World aan de Universiteit Gent (België) [voorzitter];
- Prof. dr. D.M. (Diederik) Oostdijk, hoogleraar English Literature aan de Vrije Universiteit Amsterdam;
- Prof. dr. E.J.C. (Eibert) Tigchelaar, hoogleraar verbonden aan de Onderzoekseenheid Bijbelwetenschap en de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen van de KU Leuven (België);
- Dr. D. (Diana Bullen) Presciutti, senior lecturer in Kunstgeschiedenis, director of Global Studies en director van het Interdisciplinary Studies Centre aan de University of Essex (Groot-Brittannië);
- Prof. dr. A. (Axel) Holvoet, hoogleraar aan het Institute of the Languages and Cultures of the Baltic van Vilnius University (Litouwen);
- Prof. dr. E.M.H. (Helena) Houvenaghel, hoogleraar Spaanse Taal en Cultuur aan de Universiteit Utrecht;
- Prof. dr. J. (John) Nawas, professor in Arabic and Islamic Studies aan de KU Leuven (België);
- L. (Lara) van Lookeren Campagne, bachelorstudent Midden-Oosten Studies aan de Universiteit van Amsterdam [studentlid];

- Prof. dr. L.P. (Lars) Rensmann, hoogleraar European Politics and Society aan de Rijksuniversiteit Groningen [referent International Studies en Russian Studies];
- Prof. dr. H. (Harco) Willems, hoogleraar Egyptologie aan de KU Leuven (België) en directeur van de Leuvense opgravingsmissie in Dayr al-Barshā (Midden Egypte) [referent Oude Nabije Oostenstudies].

Het panel werd ondersteund door dr. E. (Els) Schröder en drs. E.G.M. (Mariette) Huisjes, die optraden als secretaris.

WERKWIJZE VAN HET PANEL

De bacheloropleiding Russische Studies aan de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit Leiden maakt onderdeel uit van de visitatiegroep Regiostudies. In de periode maart 2019 tot en met november 2019 beoordeelde het panel in totaal 38 opleidingen aan vijf universiteiten: Radboud Universiteit, Universiteit Leiden, Universiteit van Amsterdam, Vrije Universiteit Amsterdam en Rijksuniversiteit Groningen.

De Universiteit Leiden heeft negentien opleidingen die in deze visitatiegroep vallen. Om de werkdruk voor de panelleden te verdelen en ervoor te zorgen dat alle programma's voldoende aandacht kregen, werden er twee bezoeken gepland (in juni en november 2019).

Het visitatiepanel bestond uit de volgende leden:

- Prof. dr. P. (Peter) Van Nuffelen, research professor Cultural History of the Ancient World aan de Universiteit Gent (België) [voorzitter];
- Prof. dr. D.M. (Diederik) Oostdijk, hoogleraar English Literature aan de Vrije Universiteit Amsterdam;
- Prof. dr. A. (Umar) Ryad, professor in Arabic and Islamic Studies aan de KU Leuven (België);
- Prof. dr. E.J.C. (Eibert) Tigchelaar, hoogleraar verbonden aan de Onderzoekseenheid Bijbelwetenschap en de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen van de KU Leuven (België);
- Prof. dr. G. (Gunnar) De Boel, gewoon hoogleraar in Vergelijkende Taalkunde, Griekse Taalkunde en Nieuwgriekse en Byzantijnse Letterkunde aan de Universiteit Gent (België);
- Prof. dr. I. (Inge) Brinkman, professor in African Studies aan de Vakgroep Afrikaanse Talen en Culturen van Universiteit Gent (België);
- Prof. dr. G. (Gert) Buelens, gewoon hoogleraar English and American Literature aan de Vakgroep Letterkunde van de Universiteit Gent (België);
- Dr. D. (Diana Bullen) Presciutti, senior lecturer in Kunstgeschiedenis, director of Global Studies en director van het Interdisciplinary Studies Centre aan de University of Essex (Groot-Britannië);
- R.A. (Rianne) Clerc-de Groot MA, docent Klassieke Talen aan het Cygnus Gymnasium in Amsterdam;
- Dr. D. (Dario) Fazzi, docent Noord-Amerika Studies en International Studies aan de Universiteit Leiden;
- Prof dr. A.F.R. (Ann) Heirman, hoogleraar Chinese Taal en Cultuur aan de Universiteit Gent (België);
- Prof. dr. A. (Axel) Holvoet, hoogleraar aan het Institute of the Languages and Cultures of the Baltic van Vilnius University (Litouwen);
- Prof. dr. V. (Vincent) Houben, hoogleraar Geschichte und Gesellschaft Südasiens aan de Humboldt Universität Berlin (Duitsland);
- Prof. dr. E.M.H. (Helena) Houvenaghel, hoogleraar Spaanse Taal en Cultuur aan de Universiteit Utrecht;
- Prof. dr. D. (Daeyeol) Kim, professor aan het Institut National des Langues et Civilisations Orientales (INALCO) van de Université Sorbonne Paris Cité (Frankrijk);
- L. (Lotte) Metz MA, docente Grieks en Latijn aan het Stedelijk Gymnasium Nijmegen;
- Prof. dr. J. (John) Nawas, professor in Arabic and Islamic Studies aan de KU Leuven (België);

- Prof. dr. A. (Andreas) Niehaus, hoogleraar Japanse Taal en Cultuur aan de Vakgroep Talen en Culturen (afdeling Zuid- en Oost-Azië) van de Universiteit Gent (België);
- Prof. dr. J.L.M. (Jan) Papy, gewoon hoogleraar, verbonden aan de Onderzoeksgroep Latijnse Literatuur van de KU Leuven (België);
- Dr. N.A. (Nicolet) Boekhoff-van der Voort, docent Islamstudies en coördinator Graduate School for the Humanities aan de Radboud Universiteit;
- C. (Charlotte) van der Voort, derdejaars bachelorstudent Griekse en Latijnse Taal en Cultuur, en pre-masterstudent Nederlandse Taal en Cultuur, aan de Universiteit Leiden [studentlid];
- L. (Lara) van Lookeren Campagne, bachelorstudent Midden-Oosten Studies aan de Universiteit van Amsterdam [studentlid];
- G.M. (Gerieke) Prins, bachelorstudent Geschiedenis, met een focus op Sociale Geschiedenis en migratiegeschiedenis en een minor in Latijns-Amerikastudies, aan de Universiteit Leiden [studentlid];
- E.L. (Emma) Mendez Correa, bachelorstudent Griekse en Latijnse Taal en Cultuur aan de Universiteit Leiden [studentlid];
- Prof. dr. L.P. (Lars) Rensmann, hoogleraar European Politics and Society aan de Rijksuniversiteit Groningen [referent International Studies en Russian Studies, Universiteit Leiden];
- Em. prof. dr. C.H.M. (Kees) Versteegh, emeritus hoogleraar Arabisch en Islam aan de Radboud Universiteit [referent Arabisch en Midden-Oosten studies, Universiteit van Amsterdam];
- Prof. dr. H. (Harco) Willems, hoogleraar Egyptologie aan de KU Leuven (België) en directeur van de Leuvense opgravingsmissie in Dayr al-Barshā (Midden Egypte) [referent Oude Nabije Oosten-studies, Universiteit Leiden];
- Prof. dr. J. (Jaap) Wisse, professor of Latin Language & Literature aan Newcastle University (Groot-Brittannië) [referent GLTC en Oudheidstudies, Universiteit van Amsterdam en Vrije Universiteit Amsterdam].

Voor elk bezoek is een (sub)panel samengesteld, waarbij rekening is gehouden met de expertise, onafhankelijkheid en beschikbaarheid van de panelleden.

Projectleider van de visitatiegroep Regiostudies was dr. Els Schröder, medewerker van QANU. Zij was tevens coördinerend secretaris van het panel tijdens het bezoek aan de Radboud Universiteit en tijdens het eerste bezoek aan de Universiteit Leiden. Om de consistentie van de beoordelingen te waarborgen bezocht zij ook de start- en slotvergaderingen van het panel van de andere bezoeken en las en becommentarieerde elk conceptrapport. Tijdens haar verlofperiode werd zij bij het bezoek aan de Vrije Universiteit Amsterdam en Universiteit van Amsterdam, en bij het tweede bezoek aan de Universiteit Leiden vervangen door dr. Irene Conradie, bij het bezoek aan de Rijksuniversiteit Groningen door dr. Anna Sparreboom. Hierbij werden nauwlettend de bevindingen tijdens de verschillende bezoeken geïkt.

Verschillende secretarissen ondersteunden het panel: drs. Trees Graas (medewerker van QANU) bij het bezoek aan de Radboud Universiteit; drs. Mariette Huisjes (freelance medewerker van QANU) bij het eerste bezoek aan de Universiteit Leiden en het bezoek aan de Rijksuniversiteit Groningen; drs. Erik van der Spek (freelance medewerker van QANU) bij het tweede bezoek aan de Universiteit Leiden; drs. Mariëlle Klerks (freelance medewerker van QANU) bij het gecombineerde bezoek aan de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam. De QANU-projectleiders en secretarissen voerden regelmatig overleg, voorafgaand, tijdens en na afloop van elk bezoek.

Vorbereiding

Op 22 november 2018 vond een vooroverleg plaats met de voorzitter waarin de projectleider hem informeerde over de taakstelling en werkwijze van het panel in het algemeen en de rol van de voorzitter in het bijzonder, en een toelichting gaf op de van toepassing zijnde beoordelingskaders. Voorafgaand aan de bezoeken informeerde de projectleider de panelleden telefonisch en per e-mail over de taakstelling, algemene werkwijze en de formele kaders. Voor elke gespreksronde werden representatieve gesprekspartners geselecteerd. Het bezoekprogramma is in dit rapport opgenomen als Bijlage 3.

De opleidingen schreven ter voorbereiding op de visitatie een zelfevaluatie-rapport. Deze werden na ontvangst door de projectleider gecontroleerd op kwaliteit en volledigheid en vervolgens doorgestuurd aan de panelleden. De panelleden bestudeerden de zelfevaluatie-rapporten en bijlagen en formuleerden op basis hiervan vragen en aandachtspunten ter voorbereiding op het bezoek. Ook formuleerden de panelleden per opleiding punten die hen in positieve zin opvielen.

Naast de zelfevaluatie-rapporten bestudeerde het panel voorafgaand aan het bezoek een selectie van eindwerken en bijbehorende beoordelingsformulieren (zie de toelichting in Bijlage 4).

Bezoek

Het visitatiebezoek aan Universiteit Leiden vond plaats op 5, 6 en 7 juni 2019.

Bij de start van elk bezoek hield het panel een vooroverleg waarin de eerste bevindingen en vragen en aandachtspunten werden besproken en waarin het panel afspraken maakte over de taakverdeling. De panelleden bespraken ook hun bevindingen ten aanzien van de (beoordeling van de) bestudeerde scripties.

Tijdens het bezoek heeft het panel eveneens onderwijs- en toetsmateriaal en verslagen van de opleidings- en examencommissie bestudeerd. Een overzicht van het bestudeerde materiaal is opgenomen in Bijlage 4. Het panel sprak met studenten en docenten, het management en verantwoordelijken, alumni en vertegenwoordigers van de examencommissie. Vertegenwoordigers van de opleidingscommissie namen deel aan het gesprek met docenten en studenten. Tevens bood het panel studenten en docenten de gelegenheid om informeel met het panel te spreken tijdens een inloopsprekuur. Van deze gelegenheid is bij deze opleiding geen gebruik gemaakt.

Het panel gebruikte het laatste deel van het bezoek voor een intern overleg om de voorlopige bevindingen vast te stellen. Ter afsluiting gaf de voorzitter een korte mondelinge toelichting aan alle belangstellenden, waarin hij de belangrijkste observaties van het panel deelde.

Na afloop van de visitatie vonden in parallelsessies ontwikkelgesprekken plaats waarin panelleden en vertegenwoordigers van de opleidingen met elkaar in gesprek gingen over ontwikkelingen bij de betreffende opleidingen. De uitkomsten van het ontwikkelgesprek zijn in een apart verslag vastgelegd en afgestemd met het panel. De opleidingen publiceren een samenvatting van het verslag met daarin de belangrijkste conclusies.

Rapportage

De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legde dat vervolgens voor aan de projectleider voor een collegiale toets. Daarna vroeg de secretaris de panelleden om het rapport te bekijken en van feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van het panel stuurde de projectleider het rapport naar de faculteit met het verzoek om feitelijke onjuistheden te melden. De feitelijke onjuistheden werden na overleg tussen de projectleider en de voorzitter door de secretaris gecorrigeerd. Vervolgens werd het rapport door het panel vastgesteld en toegestuurd aan de Faculteit der Geesteswetenschappen en aan het College van Bestuur van de Universiteit Leiden.

Definitie oordelen

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een associate degree-, bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Voldoet

De opleiding voldoet op de standaard aan basiskwaliteit.

Voldoet ten dele

De opleiding voldoet in belangrijke mate aan basiskwaliteit op de standaard maar er zijn verbeteringen nodig om volledig aan de standaard te voldoen.

Voldoet niet

De opleiding voldoet niet aan basiskwaliteit op de standaard.

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities gehanteerd voor de beoordeling van de opleiding als geheel:

Positief

Op alle standaarden 'voldoet'.

Positief onder voorwaarden

Standaard 1 'voldoet' en maximaal op twee standaarden een 'voldoet ten dele' waarbij het panel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Negatief

In de volgende situaties:

- 'voldoet niet' op een of meer standaarden;
- 'voldoet ten dele' op Standaard 1;
- 'voldoet ten dele' op een of twee standaarden waarbij het panel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- op drie of meer standaarden 'voldoet ten dele'.

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

Het panel constateert dat de bacheloropleiding Russische Studies aan de Universiteit Leiden een duidelijk profiel heeft. Onderscheidende kenmerken zijn de exclusieve focus op Rusland en de integratie van enerzijds taalkennis en anderzijds achtergrondkennis over de regio. Het panel vindt de beoogde leerdoelen helder beschreven en van voldoende niveau. Ze voldoen aan de internationale eisen voor academisch onderwijs. De gedoceerde expertise en interculturele sensitiviteit is van belang voor de Nederlandse kennisinfrastructuur, zeker nu de relatie met Rusland gepolariseerd dreigt te raken en betrouwbare kennis over Rusland dus extra relevant is. Het panel moedigt de opleiding aan om deze relevantie met terechte trots en zelfvertrouwen uit te dragen.

De Universiteit Leiden heeft een lange traditie in het cultiveren van kennis over vele culturen. Dit is een wezenlijk onderdeel van haar identiteit en geeft haar een unieke positie in Nederland. De Faculteit Geesteswetenschappen zet zich in om deze traditie in leven te houden en relatief kleine opleidingen zoals Russische Studies te beschermen, stelt het panel vast. Het ondersteunt deze ambitie van harte, in een breed Nederlands belang.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het panel heeft bij de bacheloropleiding Russische Studies een aantrekkelijk en interessant curriculum aangetroffen, van goed niveau. Het vindt het curriculum logisch opgebouwd, met een brede basis voor alle studenten in het eerste jaar en specialisatie en diepgang in het tweede en derde studiejaar. In het bijzonder waardeert het panel de stevige taalbasis die alle studenten zich eigen maken, en de onderdompeling in Russische taal en cultuur in Sint-Petersburg, die voor studenten zowel leerzaam als motiverend is. Het is prettig om vast te kunnen stellen dat de vernieuwing van de taalleerlijn geleid heeft tot tevreden studenten en een hoger studierendement in het eerste jaar. Het panel vindt de jaarlijkse 'Dag van de arbeid' een uitstekend initiatief, dat studenten helpt om greep te krijgen op hun toekomst. Ook het partnerschap met Raam op Rusland juicht het panel toe, omdat het een brug slaat tussen de universiteit en de maatschappelijke actualiteit. Wel zou de opleiding ook buiten de traditionele journalistieke, culturele en diplomatieke sectoren de kansen voor afgestudeerden kunnen verkennen. De docenten zijn gespecialiseerd, gekwalificeerd en gepassioneerd. Het panel stelt vast dat de onderwijsleeromgeving van de bacheloropleiding Russische Studies uitstekend is toegerust om studenten in staat te stellen zich de eindkwalificaties eigen te maken.

Het beteugelen van de werkdruk voor docenten is een belangrijke opgave voor de bacheloropleiding Russische Studies, die maar een beperkte staf heeft. Het panel is blij dat zowel het opleidingsbestuur als de faculteit zich hiervoor inzetten. Dit is niet alleen nodig om de docenten te beschermen, maar ook de verbinding tussen onderwijs en onderzoek. Deze loopt gevaar als de onderwijstaken zo tijdrovend worden dat docenten nauwelijks tijd overhouden voor onderzoek.

Standaard 3: Toetsing

De bacheloropleiding Russische Studies heeft volgens het panel een deugdelijk en transparant systeem van toetsing. De kwaliteit van de toetsen wordt vergroot door toepassing van het vierogenprincipe bij de vormgeving en het gebruik van antwoordmodellen bij de beoordeling. Het toetsplan maakt de wijze van toetsing en de relatie tussen de leerresultaten en cursusdoelstellingen voldoende inzichtelijk. De toetsvormen zijn voldoende gevarieerd en de opleiding experimenteert met nieuwe toetsvormen, wat het panel toejuicht. Het panel vindt de oplossing die de opleiding heeft gevonden om studenten die in Sint-Petersburg studeren toch adequaat te beoordelen, ondanks verschillen in beoordelingscultuur tussen Nederland en Rusland, voorbeeldig.

De beoordeling van eindwerken is helder opgezet en de kwaliteit van de beoordeling is gewaarborgd door twee beoordelaars, waarbij de opleiding ernaar streeft vaste beoordelaarskoppels te vermijden. Het panel onderschrijft dit streven en meent dat de scherpe blik van collega's van buiten de opleiding

van meerwaarde kan zijn om de objectiviteit van de beoordeling blijvend te versterken. Het panel vond de beoordeling van de scripties in de steekproef kritisch, genuanceerd en evenwichtig.

Tot slot stelt het panel vast dat de examencommissie voor de bacheloropleiding Russische Studies en de masteropleiding Russian and Eurasian Studies haar taak op het gebied van de kwaliteitsborging van toetsing goed uitvoert. De examencommissie heeft zelf een professionaliseringsslag gemaakt en dat geldt ook voor de facultaire ondersteuning. Het panel moedigt de faculteit en examencommissie aan deze lijn voort te zetten en uit te breiden. Daarnaast vraagt het de faculteit de facultaire richtlijnen voor het behandelen van plagiaat- en fraudezaken nogmaals onder de loep te nemen en daarbij een eenduidige lijn af te stemmen met de betrokken examencommissies.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Op basis van de kwaliteit van de bachelorscripties en de verdere loopbaan van afgestudeerde bachelors stelt het panel vast dat afgestudeerde bachelors de beoogde leerdoelen hebben gerealiseerd. Het panel vond de scripties uit de steekproef van uitstekende academische kwaliteit. Uit eigen onderzoek van de opleiding blijkt dat alumni zich in veel verschillende richtingen ontwikkelen. Dat past bij de veelzijdigheid, het uitdagende karakter en de ruimte om eigen interesses te ontwikkelen die de bacheloropleiding biedt.

Het panel beoordeelt de Standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Russische Studies

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet
Algemeen eindoordeel	positief

De voorzitter van het panel, prof. dr. Peter Van Nuffelen, en de secretaris, drs. Mariette Huisjes, verklaren hierbij dat alle panelleden kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 5 maart 2020

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Context

De bacheloropleiding Russische Studies is een van de 24 bacheloropleidingen aan de Faculteit Geesteswetenschappen van de Universiteit Leiden. De opleiding trok in 2018 22 studenten aan, het jaar daarvoor waren dat er 31 en het jaar daarvoor 27. De faculteit is georganiseerd als een matrix van instituten en opleidingen. De docenten zijn aangesteld bij een van de onderzoeksinstituten van de faculteit, zoals het Leiden University Centre for Linguistics of het Instituut voor Geschiedenis, en verrichten daar ook onderzoek. Daarnaast verzorgen zij onderwijs in een of meer opleidingen. De bacheloropleiding Russische Studies valt onder de verantwoordelijkheid van het opleidingsbestuur. Dat bestaat uit een opleidingsvoorzitter die afkomstig is uit de wetenschappelijke staf en een studentlid. Het opleidingsbestuur krijgt gevraagd en ongevraagd advies van een opleidingscommissie, die bestaat uit studenten en docenten. De bacheloropleiding Russische Studies valt samen met de masteropleiding Russian and Eurasian Studies onder verantwoordelijkheid van één Examencommissie.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Profilering

De bacheloropleiding Russische Studies beoogt studenten op te leiden die over voldoende taalkennis beschikken om rechtstreeks toegang te hebben tot primaire Russische bronnen. Zij kunnen deze bronnen interpreteren in hun historische, culturele, linguïstische en maatschappelijke context. De opleiding is voortgekomen uit een combinatie van twee eerdere opleidingen, waarvan de één een zuiver linguïstische focus had, en de ander meer politiek, economisch en historisch was georiënteerd. Er zijn twee afstudeerrichtingen: Politiek, geschiedenis en economie, en Taal en cultuur. De Leidse opleiding is de enige in het Nederlands taalgebied die zich exclusief op Rusland richt, en niet op een complex van Slavische talen en culturen. Onderscheidend is daarnaast dat de opleiding zowel een verplichte substantiële taalleerlijn heeft, als een breder georiënteerde component. In Europa en Noord-Amerika zijn weinig opleidingen te vinden waarin de talige en de regiogerichte elementen volledig zijn geïntegreerd. Een troef van het programma is ook dat de studenten drie maanden in Sint-Petersburg studeren.

Het is de missie van het docententeam van Russische Studies om studenten op te leiden die een onderscheidende bijdrage kunnen leveren aan de Nederlandse (en Europese) kennisinfrastructuur over Rusland. Deze structuur is van wezenlijk belang voor de overheid, maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven en het culturele leven, zeker in het huidige tijdsgewricht. Betrouwbare kennis over Rusland is moeilijk te achterhalen, en de relatie met Rusland dreigt te polariseren. Afgestudeerden Russische Studies kunnen informatie over Rusland op een wetenschappelijke wijze duiden, op grond van een gedegen kennis van de Russische taal en de historische, culturele, politieke en economische mechanismen die kenmerkend zijn voor de Russische samenleving. De afgestudeerden hebben het land aan den lijve ervaren, ze hebben er gestudeerd en een interculturele sensitiviteit opgebouwd. Met deze unieke en onderscheidende bagage zijn ze klaar voor een gespecialiseerde vervolgopleiding en voor het succesvol betreden van de brede en steeds internationaler wordende arbeidsmarkt.

Het panel vindt dat de ambitieuze transitie van twee separate opleidingen naar één geïntegreerde goed is gelukt, en geresulteerd heeft in een aantrekkelijk, uitgebalanceerd programma. Toegang tot de Russische taal en cultuur heeft een actuele maatschappelijke relevantie. De opleiding ziet het als haar uitdaging om deze relevantie uit te dragen. Het panel constateert dat zij hier zelfbewust mee bezig is, en terecht.

Meer in het algemeen is het panel onder de indruk van de diversiteit en diepgang in het culturele profiel van de Universiteit Leiden, waaraan de bacheloropleiding Russische Studies bijdraagt. Een relatief kleine opleiding zoals deze is kwetsbaar, want duur om te onderhouden. Maar het panel benadrukt dat dergelijke bijzondere opleidingen van vitaal belang zijn, niet alleen voor het aanbod van de Universiteit Leiden, maar voor Nederland als geheel. Als er geen academisch onderzoek wordt gedaan in gespecialiseerde deelgebieden van de geesteswetenschappen kan de universiteit geen brede opleidingen met voldoende diepgang aanbieden, noch bijvakken voor studenten uit andere richtingen. Ook blijven wetenschappers van andere faculteiten en universiteiten verstoken van gespecialiseerde expertise. Ten slotte: als taalkundige en culturele expertise niet van de ene op de andere generatie wordt overdragen, ondermijnt dit de positie van Nederland in de internationale diplomatie en commercie.

Beoogde leerresultaten

Vier elementen staan in de eindkwalificaties van de bacheloropleiding Russische Studies centraal: een stevige basis in de Russische taal, een zo volledig mogelijk beeld van de regio, methodologie en academische vaardigheden. De eindkwalificaties omvatten deze vier elementen, conform de Dublin Descriptoren ingedeeld in kennis en inzicht, toepassing van kennis en inzicht, oordeelsvorming, communicatie, en leervaardigheden. Op het gebied van kennis en inzicht zijn er verschillende eindkwalificaties voor de beide afstudeerrichtingen. Afstudeerders in de richting 'Politiek, geschiedenis en economie' hebben onder meer gedegen inzicht in de belangrijkste historische vraagstukken van Rusland en de actuele academische discussie hierover. Afstudeerders in de richting 'Taal en cultuur' hebben onder meer gedegen inzicht in literaire teksten, in relatie tot bijvoorbeeld film.

Beheersing van het Russisch is voor beide afstudeerrichtingen een sleutelcompetentie. Passief maken zij zich de taal eigen op het niveau van een zeer gevorderde gebruiker (C1), actief op het niveau van een gevorderde gebruiker (B2). Door (Russischtalige) bronnen te raadplegen, te selecteren en te evalueren zijn studenten bij hun afstuderen in staat om een probleemstelling te formuleren, deze te contextualiseren en te beantwoorden. Hierbij kunnen zij Russischtalige bronnen beoordelen op kwaliteit en betrouwbaarheid, en informatie onderscheiden van desinformatie. Zij kunnen de resultaten van hun onderzoek mondeling en schriftelijk presenteren en zijn in staat om deel te nemen aan een masteropleiding die in het verlengde ligt van Russische Studies.

Het panel vindt de beoogde leerresultaten van de bacheloropleiding Russische Studies goed geformuleerd en van een passend academisch niveau. Het waardeert dat er duidelijke en hoge eisen worden gesteld aan taalverwerving. De beoogde leerresultaten weerspiegelen het Europees Referentiekader Taalvaardigheid en voldoen aan de internationale eisen voor academisch onderwijs zoals vastgelegd in de Dublin Descriptoren. De expertise en interculturele sensitiviteit die de studenten zich eigen maken is van belang voor de Nederlandse kennisinfrastructuur. Het panel beveelt verder aan om de beoogde leerresultaten over de verschillende opleidingen van de faculteit heen te harmoniseren. Zij zullen uiteraard verschillen, maar als alle programma's dezelfde terminologie en categorisering gebruiken verhoogt dit de transparantie.

Om voeling te houden met het afnemend veld, onderhoudt de opleiding intensieve contacten met haar maatschappelijke partner Raam op Rusland. Dit cultureel podium vormt een goede afspiegeling van Nederlandse Rusland-experts uit verschillende sectoren van de samenleving. Daarnaast heeft de opleiding regelmatig overleg met ministeries en ontmoet zij alumni uit diverse sectoren op de jaarlijkse 'Dag van de Arbeid' die zij voor haar studenten organiseert.

Het panel vindt het zinvol dat de opleiding relaties onderhoudt met maatschappelijke partners, bijvoorbeeld via Raam op Rusland. Wel onderschrijft het panel het door de opleiding zelf gesignaleerde verbeterpunt dat zij qua maatschappelijke contacten haar vleugels wat breder zou kunnen uitslaan. Naast de traditionele journalistieke, culturele en diplomatieke sectoren zou zij ook andere mogelijkheden voor haar alumni kunnen exploreren, en deze verwerken in de beoogde leerdoelen en voorlichting over de arbeidsmarkt.

Overwegingen

Het panel constateert dat de bacheloropleiding Russische Studies aan de Universiteit Leiden een duidelijk profiel heeft. Onderscheidende kenmerken zijn de exclusieve focus op Rusland en de integratie van enerzijds taalkennis en anderzijds achtergrondkennis over de regio. Het panel vindt de beoogde leerdoelen helder beschreven en van voldoende niveau. Ze voldoen aan de internationale eisen voor academisch onderwijs. De gedoceerde expertise en interculturele sensitiviteit is van belang voor de Nederlandse kennisinfrastructuur, zeker nu de relatie met Rusland gepolariseerd dreigt te raken en betrouwbare kennis over Rusland dus extra relevant. Het panel moedigt de opleiding aan om deze relevantie met terechte trots en zelfvertrouwen uit te dragen.

De Universiteit Leiden heeft een lange traditie in het cultiveren van kennis over vele culturen. Dit is een wezenlijk onderdeel van haar identiteit en geeft haar een unieke positie in Nederland. De Faculteit Geesteswetenschappen zet zich in om deze traditie in leven te houden en relatief kleine opleidingen zoals Russische Studies te beschermen, stelt het panel vast. Het ondersteunt deze ambitie van harte, in een breed Nederlands belang.

Conclusie

Bacheloropleiding Russische Studies: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Taal en naam van de opleiding

De Universiteit Leiden heeft gekozen voor het uitgangspunt dat bacheloropleidingen in principe in het Nederlands als voertaal hebben, om studenten de kans te bieden op academisch niveau Nederlands te leren schrijven en toepassen. De naam van de opleiding is eveneens Nederlandstalig. De Faculteit der Geesteswetenschappen heeft op dit uitgangspunt een aantal uitzonderingen geformuleerd, omdat zij meertaligheid en de uitwisseling tussen talen en culturen als een van haar doelstellingen ziet. Daarnaast kan het volgen van enkele Engelstalige vakken bachelorstudenten ook helpen in hun voorbereiding op een Engelstalige masteropleiding. In de bacheloropleiding Russische studies worden in het tweede jaar enkele vakken in het Engels aangeboden, ook om deze vakken toegankelijk te maken voor studenten van andere studierichtingen. Studenten hebben wel de mogelijkheid om de toetsing van deze vakken, indien gewenst, in het Nederlands af te leggen. Studenten hebben tijdens het bezoek geen bezwaren geuit tegen deze opzet en ook de examencommissie heeft geen klachten hierover gemeld bij het panel. Het panel kan zich dan ook vinden in de gekozen onderwijstaal en -naam.

Inhoud en structuur

De bacheloropleiding Russische Studies is ingericht op basis van enkele faculteitsbrede principes. Zo hebben alle cursussen een omvang van 5 of 10 EC. Het onderwijsprogramma is opgezet volgens de Leidse universitaire 100-400 niveau-indeling, zoals gangbaar voor een bacheloropleiding. Studenten gaan volgens dit model van een inleidend niveau (100), via een niveau dat uitgaat van een meer autonome studiehouding (200), naar een gevorderd niveau (300). Ze sluiten vervolgens hun bacheloropleiding af met een zelfstandig te verrichten (400) onderzoek. Deze indeling maakt het

mogelijk om de niveauvereisten voor gevolgde cursussen te objectiveren en daarmee te garanderen dat alle studenten de beoogde leerresultaten behalen.

Van de totale opleiding is 100 EC verplicht voor alle studenten. Dit deel beslaat het gehele eerste jaar en de helft van het tweede jaar. De hoofdcomponenten van het verplichte deel zijn een taalverwervingsprogramma (65 EC) inclusief een studieverblijf in Sint-Petersburg, het vak 'Academische vaardigheden' (5 EC) en vier inleidende vakken van elk 5 EC ('Corruption in Russia and Eurasia', 'International relations in the Slavic triangle', 'Russian culture and everyday life' en 'Language and identity of minorities in Siberia'). Deze dienen tevens als oriëntatie op de twee afstudeerrichtingen. In principe verblijven alle studenten in het tweede semester van het tweede jaar in Sint-Petersburg. Hun studieprogramma wordt gecoördineerd vanuit het Nederlands Instituut aldaar en is op maat gesneden voor de Leidse studenten. Het is volledig gericht op het vergroten van de taalvaardigheid. Daarnaast volgen alle studenten samen met andere geesteswetenschappers de vakken 'Wetenschapsfilosofie' (5 EC) en 'World art studies' (5 EC) over beeldende kunst als een wereldwijd verschijnsel.

In de eerste helft van het tweede studiejaar kunnen studenten kiezen voor een van de twee afstudeerrichtingen: Politiek, geschiedenis en economie of Taal en cultuur. Elke afstudeerrichting omvat 50 EC en bestaat uit vier vakken van elk 10 EC plus een bachelorscriptie van 10 EC. De ene afstudeerrichting omvat de vakken: 'Sovjetgeschiedenis en herinnering', 'Russian politics', 'The Russian economy' en 'Russian foreign policy'. De andere: 'Russische poëzie en korte verhalen', 'Geschiedenis van de Russische taal', 'Moderne Russische taalkunde' en 'Russische film'. Ten slotte heeft elke student in het derde jaar 30 EC vrije keuzeruimte. Hierin kunnen vakken gevolgd worden van de niet gekozen afstudeerrichting en/of andere keuzevakken van de opleiding, zoals 'Georgisch', of 'Russian for special purposes'. De opleiding werkt eraan om in het curriculum ruimte te maken voor een bachelorstage, zodat dat de keuze om zo'n stage te doen niet leidt tot studieovertraging. Het panel moedigt dit aan.

Het panel vindt het curriculum aantrekkelijk en interessant en ook de gebruikte literatuur van goed niveau. Het waardeert met name twee aspecten: dat er veel wordt geïnvesteerd in taalontwikkeling en dat alle studenten enkele maanden in Sint-Petersburg verblijven. Het eerste is inderdaad een voorwaarde om de Russische taal onder de knie te krijgen. Het tweede betekent dat studenten worden ondergedompeld in de Russische taal en cultuur. Studenten vertelden het panel dat hun taalvaardigheid hier een enorme sprong voorwaarts maakt, en dat zij het verblijf als zeer motiverend ervaren. Het curriculum kent een logische opbouw: het eerste jaar biedt een vlootstuw waar alle mogelijke specialisaties reeds voorbij komen. Het legt daarmee een fundament voor het tweede en derde jaar. Hierin worden keuzes gemaakt en gaan de studenten meer de diepte in.

Werkvormen

Russische grammatica wordt deels in hoorcolleges gedoceerd en dat geldt ook voor de inleidende vakken in het eerste jaar. Voor het overige bevat het curriculum veel actieve werkvormen. De vakken gericht op taalverwerving en academische vaardigheden zijn veelal werkcolleges en na het eerste jaar bestaan zelfs alle cursussen uit werkcolleges, met papers en presentaties als toetsvormen. Het panel vindt deze werkvormen goed passen bij de leerdoelen van de cursussen. Ook biedt het curriculum studenten voldoende mogelijkheden om hun studie in te richten op basis van eigen interesse en ambitie.

Studeerbaarheid

Russische grammatica was lang een notoir struikelblok in de opleiding, heeft het panel vernomen. In reactie hierop is de didactische aanpak van de taalvakken vernieuwd, waarbij grammatica en taalverwerving meer met elkaar zijn geïntegreerd. Dit wordt als een verbetering ervaren en maakt dat studenten makkelijker het eerste jaar door te komen. De helft van de studenten behaalt nu in één jaar de propedeuse. Ook het vak *Leesvaardigheid* is vernieuwd en laagdrempeliger gemaakt, door te werken met kortere teksten in plaats van een boek. De studenten geven aan dat ze de

opleiding als een stabiele leeromgeving ervaren en dat het hechte contact met docenten daarbij een succesfactor is.

Arbeidsmarktoriëntatie

Sommige studenten hebben weinig vertrouwen in hun kansen op de arbeidsmarkt. Ook hebben ze soms moeite om na het afstuderen hun weg te vinden, heeft het panel van alumni vernomen. Het verbeteren van de oriëntatie op de arbeidsmarkt is een van de uitdagingen die zowel de opleiding als de Faculteit Geesteswetenschappen momenteel aangaat. De faculteit organiseert bijeenkomsten waar studenten zich een perspectief op de arbeidsmarkt kunnen vormen, zoals het jaarlijkse Humanities Career Event. Mogelijke werkgevers zoals het Ministerie van Buitenlandse Zaken, Google, uitgeverij Das Mag en de AIVD bieden hier workshops aan. De Humanities Career Service biedt ondersteuning bij het vinden van stages en bij sollicitatieprocedures. Ook de opleiding zelf laat zich niet onbetuigd. Zij organiseert sinds een paar jaar samen met de masteropleiding Russian and Eurasian Studies jaarlijks een 'Dag van de Arbeid', die alle bachelor- en masterstudenten verplicht bijwonen en waar ze in gesprek kunnen gaan met professionals met een vergelijkbare achtergrond. Studenten hebben veel aan deze middag, vertelden zij het panel. Ook is de opleiding een partnerschap aangegaan met Raam op Rusland, een cultureel podium met een uitgebreid netwerk onder Nederlandse Rusland-experts. Dit partnerschap verbindt de studie met de maatschappelijke actualiteit. Bovendien biedt Raam op Rusland stageplekken aan en workshops ter voorbereiding op de arbeidsmarkt. Ook kunnen studenten op de website van Raam op Rusland publiceren. Alle voorzieningen bij elkaar optellend vindt het panel de arbeidsmarktoriëntatie zorgvuldig en uitgebreid opgezet.

Begeleiding

De onderwijscoördinator is tegelijkertijd studieadviseur. Hij/zij houdt een uitgebreid studentvolgsysteem bij. Reeds bij binnenkomst bespreken studenten met de studieadviseur mogelijke kansen en knelpunten. Aan het eind van het eerste semester worden studenten opgeroepen die er zwak voor staan. Aan het eind van het eerste studiejaar stellen student en studieadviseur samen een studieplan op. De studieadviseur helpt studenten verder om tijdig administratieve actie te ondernemen als dit nodig is, beantwoordt vragen, helpt bij het maken van studiekeuzes, en draagt mogelijke oplossingen aan voor eventuele problemen. De studieadviseur is ook vraagbaak voor studenten die een deel van de studie in het buitenland willen doen. Het panel is ervan overtuigd dat de studenten voldoende begeleiding krijgen. Het waardeert dat er een speciale regeling is voor studenten die door privéomstandigheden niet in de gelegenheid zijn om enkele maanden naar Sint-Petersburg te gaan. Zij krijgen een alternatief programma aangeboden, wat het panel zeer sociaal vindt.

Ter voorbereiding op het schrijven van de bachelorscriptie volgen de studenten een scriptieseminar, dat bestaat uit vijf bijeenkomsten waarin ze kennismaken met verschillende disciplines en onderzoeksmethoden. Aan het eind van deze reeks bijeenkomsten kiezen de studenten een onderwerp en een begeleider en gaan zij verder in focusgroepen van vijf of zes studenten. De studenten vinden het scriptieseminar zeer waardevol, gaven zij aan in gesprek met het panel, en hebben geen klachten over de scriptiebegeleiding.

Docenten

Het panel vindt de docenten van de bacheloropleiding Russische Studies goed gekwalificeerd. Ze hebben allen hun eigen specialisatie, en lijken die met passie te delen. Alle docenten die structureel in het programma participeren zijn BKO-gecertificeerd. De faculteit stimuleert de docenten in hun professionele ontwikkeling door hun workshops en scholing bij het ICLON aan te bieden en bijeenkomsten met andere docenten. Zo worden in het faculteitsbrede Expertisecentrum Online Learning (ECOLe) *best practices* uitgewisseld en in de universiteitsbrede Leiden Teacher's Academy onderwijsinnovaties uitgewerkt.

De werkdruk voor docenten in toom houden is ook voor de bacheloropleiding Russische Studies een belangrijke opgave. Deze wordt gecompliceerd doordat de docenten formeel in dienst zijn bij

verschillende onderzoeksinstituten, die ook verschillende normen hanteren voor het toewijzen van uren aan bepaalde onderwijstaken. Het panel ondersteunt de faculteit van harte in haar streven om dit te harmoniseren. Het roept de onderzoeksinstituten op, zich te houden aan de normstellende lijst die de faculteit heeft opgesteld. Het panel stelt vast dat de faculteit de werkdruk voor docenten goed op het netvlies heeft staan, en diverse maatregelen neemt om deze terug te dringen. Dit juicht het panel toe. Het is niet alleen nodig om de docenten te beschermen, maar ook de verbinding tussen onderwijs en onderzoek. Deze loopt gevaar als de onderwijstaken zo tijdrovend worden dat docenten nauwelijks tijd overhouden voor onderzoek.

Opleidingsspecifieke voorzieningen

De opleiding heeft een actieve studievereniging (MOST), die jaarlijks een studiereis naar Rusland organiseert, en daarnaast sociale bijeenkomsten, gastlezingen en excursies. Studenten met extra talent en ambitie kunnen deelnemen aan het Humanities Lab, het honoursprogramma van de faculteit. Hier kunnen zij hun opleiding verdiepen of verbreden door zelf voor 30 EC onderwijs te kiezen uit een keur aan kleinschalige cursussen met intensief contactonderwijs. De opleiding stelt subsidies beschikbaar voor het verblijf in Sint-Petersburg. Hiermee vindt het panel de voorzieningen ruimschoots op orde.

Overwegingen

Het panel heeft bij de bacheloropleiding Russische Studies een aantrekkelijk en interessant curriculum aangetroffen, van goed niveau. Het vindt het curriculum logisch opgebouwd, met een brede basis voor alle studenten in het eerste jaar en specialisatie en diepgang in het tweede en derde studiejaar. In het bijzonder waardeert het panel de stevige taalbasis die alle studenten zich eigen maken, en de onderdompeling in Russische taal en cultuur in Sint-Petersburg, die voor studenten zowel leerzaam als motiverend is. Het is prettig om vast te kunnen stellen dat de vernieuwing van de taalleerlijn geleid heeft tot tevreden studenten en een hoger studierement in het eerste jaar. Het panel vindt de jaarlijkse 'Dag van de arbeid' een uitstekend initiatief, dat studenten helpt om greep te krijgen op hun toekomst. Ook het partnerschap met Raam op Rusland juicht het panel toe, omdat het een brug slaat tussen de universiteit en de maatschappelijke actualiteit. Wel zou de opleiding ook buiten de traditionele journalistieke, culturele en diplomatieke sectoren de kansen voor afgestudeerden kunnen verkennen. De docenten zijn gespecialiseerd, gekwalificeerd en gepassioneerd. Het panel stelt vast dat de onderwijsleeromgeving van de bacheloropleiding Russische Studies uitstekend is toegerust om studenten in staat te stellen zich de eindkwalificaties eigen te maken.

Het beteugelen van de werkdruk voor docenten is een belangrijke opgave voor de bacheloropleiding Russische Studies, die maar een beperkte staf heeft. Het panel is blij dat zowel het opleidingsbestuur als de faculteit zich hiervoor inzetten. Dit is niet alleen nodig om de docenten te beschermen, maar ook de verbinding tussen onderwijs en onderzoek. Deze loopt gevaar als de onderwijstaken zo tijdrovend worden dat docenten nauwelijks tijd overhouden voor onderzoek.

Conclusie

Bacheloropleiding Russische Studies: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoet'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Facultair toetsbeleid

Alle opleidingen in het cluster Regiostudies aan de Universiteit Leiden vallen onder het toetsbeleid van de Faculteit der Geesteswetenschappen. Dit is eenduidig opgezet en stelt docenten centraal in de kwaliteitsborging van de toetsing; als inhoudsdeskundigen zijn zij immers het beste op de hoogte van de eisen die in hun vakgebied gelden. Enkele uitgangspunten gelden voor alle opleidingen.

Fraude en plagiaat zijn ontoelaatbaar; de verschillende examencommissies worden geacht scherp toezicht te houden op de wetenschappelijke integriteit.

Toetsing wordt opgezet volgens het vierogenprincipe: alle tentamens worden gecontroleerd op validiteit en coherentie alvorens te worden afgenomen. Ook is alle toetsing erop gericht studenten uit te nodigen om zichzelf steeds te verbeteren. De verwerving én toepassing van kennis en inzicht zijn leidend in de opzet van de toetsing, naast het ontwikkelen van oordeelsvorming en het aanleren van communicatie- en leervaardigheden. In meerjarige curricula dient de toetsing zich duidelijk op te bouwen, om zeker te stellen dat studenten steeds zelfstandiger werken, op steeds hogere cognitieve niveaus en in een steeds complexere context. De gekozen toetsvormen moeten verder aansluiten bij het beoogde academische niveau en de mores in het vakgebied. Om didactische redenen verdient het de voorkeur om in elke cursus meerdere (getrapte) toetsen aan te bieden. Bij de beoordeling van eindwerken moeten minstens twee onafhankelijke examinatoren betrokken zijn.

De faculteit heeft verschillende handleidingen en richtlijnen ontwikkeld om de opleidingen en examencommissies onder haar vleugels te ondersteunen. De handleidingen *Examencommissies* en *Kwaliteitsborging Toetsing* geven in de ogen van het panel een goed overzicht van de regelgeving. Daarnaast is er een aparte *Regels en richtlijnen van de Examencommissies BA-opleidingen* opgesteld om de examencommissies van deze meerjarige opleidingen te ondersteunen bij hun controlerende taak. Ook heeft de faculteit praktische handleidingen vervaardigd voor de toetspraktijk, zoals *Tips voor Toetsen*. Hierin zijn concrete suggesties opgenomen voor het ontwerpen, samenstellen, afnemen, evalueren en verbeteren van toetsen, evenals voor het samenstellen van beoordelingsmodellen voor verschillende toetsvormen. Daarnaast bevat de handleiding onder andere een checklist voor het samenstellen, beoordelen en redigeren van open vragen en een model met uitleg over het maken van een toetsmatrijs.

Het panel vindt de geboden facultaire ondersteuning van goede kwaliteit en is tevreden over de uniformiteit die de faculteit op het gebied van het toetsbeleid uitdraagt. Volgens het panel heeft de faculteit sinds de vorige ronde van opleidingsbeoordelingen een professionaliseringsslag gemaakt. In de gesprekken met de verschillende examencommissies viel op dat plagiaat niet bij alle examencommissies op gelijke wijze wordt geadresseerd. Bij sommige (kleinere) opleidingen hebben docenten nog altijd de neiging om individuele gevallen zelfstandig af te handelen. Dit is niet wenselijk, in de ogen van het panel. Het adviseert daarom de faculteit nogmaals scherp te kijken naar de facultaire richtlijnen voor plagiaat- en fraudezaken, en daarbij alle examencommissies mee te nemen.

Toetsing in de opleiding

Het panel heeft het toetsplan van de bacheloropleiding Russische Studies bestudeerd, dat jaarlijks wordt herzien. Alle opleidingen in het cluster Regiostudies aan de Leidse Faculteit der Geesteswetenschappen hanteren hiervoor een gelijke opzet. Het toetsplan bestaat uit twee delen; in het eerste deel is vastgelegd in welke cursussen de diverse beoogde leerresultaten worden getoetst, het tweede deel omschrijft de gebruikte toetsvormen en de deeltaetsen per cursus. Het toetsplan voor de bacheloropleiding Russische Studies stelt in de ogen van het panel de examencommissie voldoende in staat om vast te stellen dat afgestudeerden als zij geslaagd zijn voor alle programmaonderdelen de beoogde leerresultaten hebben behaald.

De toetsweken zijn gepland tussen de blokken. Vaak vinden er ook tijdens het semester deeltaetsen plaats, bijvoorbeeld in de vorm van opdrachten. In alle studieonderdelen zitten twee tot vijf toetsvormen, zowel mondelinge als schriftelijke. Mondelinge tentamens worden opgenomen, om discussie achteraf te voorkomen. De stafleden en studenten zijn blij met de variatie in toetsvormen die kunnen worden ingezet. De opleiding experimenteert met nieuwe toetsvormen die beter aansluiten bij de arbeidsmarkt, zoals *policy briefs*. Het panel juicht dit toe.

De cursuscoördinator stelt de toetsen in een vak samen, eventueel met input van de deelnemende docenten. Alle toetsen worden vervolgens vanwege het vierogenprincipe gecontroleerd door een

collega. De leerdoelen, werkvormen en toetsvormen staan per vak omschreven in de E-studiegids. Daarnaast krijgen studenten bij aanvang van een cursus mondelinge informatie over de toetsvorm. In het eerste jaar zijn er ook altijd proeftentamens voor studenten beschikbaar om hen vertrouwd te maken met de wijze waarop zij zullen worden getoetst. Docenten kijken de toetsen veelal gezamenlijk na aan de hand van antwoordmodellen. Het panel heeft de indruk dat er in deze kleine en stabiele opleiding veel informeel overleg plaatsvindt over de toetsing, wat het toejuicht. Voor de beoordeling van mondelinge presentaties worden formulieren gebruikt. Geschreven werkstukken worden van schriftelijk commentaar voorzien om de beoordeling te verduidelijken. Het panel is van mening dat de toetsing over het algemeen valide en betrouwbaar is.

Voor de toetsing van de vakken die studenten in hun tweede jaar volgen in Sint-Petersburg is een aparte regeling getroffen. Gedurende de drie maanden dat zij in Sint-Petersburg studeren, worden studenten beoordeeld door Russische docenten. Aangezien de beoordelingscultuur in Rusland verschilt van die in Nederland, kunnen studenten daar alleen een 'voldoende' of 'onvoldoende' behalen. De coördinator van het Ruslandstudieverblijf monitort globaal de toekenning van cijfers in Sint-Petersburg. Bij terugkomst in Nederland worden de studenten door een van de Leidse docenten getoetst op hun vorderingen qua taalverwerving. Het panel vindt dat de opleiding door de combinatie van deze maatregelen een uitstekende oplossing heeft gevonden voor het verschil in beoordelingscultuur tussen Rusland en Nederland. Deze aanpak kan andere opleidingen tot voorbeeld strekken.

Examencommissie

Op de bacheloropleiding Russische Studies is naast het facultaire toetsbeleid een opleidings specifieke Onderwijs- en Examenregeling van toepassing. Het panel heeft deze ingezien, evenals de Regels en richtlijnen van de examencommissie. De bacheloropleiding Russische Studies en de masteropleiding Russian and Eurasian Studies hebben een gezamenlijke examencommissie. Zij bestaat momenteel uit drie gepromoveerde stafleden, met breed gespreide inhoudelijke expertise, en een extern lid, een toetsdeskundige met ruime ervaring binnen de faculteit. De examencommissie wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris en werkt nauw samen met de verschillende studieadviseurs en opleidingsbesturen.

De examencommissie is verantwoordelijk voor bewaking van de toetskwaliteit van de twee opleidingen onder haar hoede en staat in voor het niveau van de uitgereikte diploma's. Deze borgende taak is op verschillende manieren vormgegeven. Zo wijst de examencommissie examinatoren aan, brengt bindende studieadviezen uit en keurt aanvragen voor vrijstellingen en keuzevakken. Ook kent zij studiepunten toe voor succesvol afgeronde stages en onderwijs gevolgd aan externe universiteiten. Zij adviseert de opleidingen over het toetsbeleid, de Onderwijs- en Examenregeling en de bewaking van de eindtermen. Ook geeft zij uitleg aan nieuwe docenten die niet vertrouwd zijn met de Nederlandse beoordelingscultuur.

De examencommissie heeft in 2016 een nieuwe methodologie ontwikkeld voor kwaliteitsborging van de toetsing, op basis van de facultaire handleiding en voorbeeldpraktijken bij andere opleidingen. Kern hiervan is een formulier, waarop vier kwaliteitsaspecten van toetsing worden onderscheiden: validiteit, betrouwbaarheid, transparantie en bruikbaarheid. Aan de hand van dit formulier wordt ieder studieonderdeel eens per drie jaar door de examencommissie bekeken. Bij vakken met problematische toetsing overlegt de examencommissie met de betrokken docenten en bekijkt zij dit vak het volgende jaar opnieuw. Daarnaast monitort de examencommissie de gemiddelde cijfers per vak en onderwerpt zij eventuele uitschieters aan een kwaliteitscheck. Jaarlijks neemt de examencommissie een steekproef van ten minste zes bachelorscripties, gespreid over de afstudeerrichtingen en eindcijfers. Ook deze beoordeelt de examencommissie opnieuw aan de hand van een kwaliteitsborgingsformulier.

Het panel deelt mening van de examencommissie dat de toetspraktijk bij de bacheloropleiding Russische Studies in de afgelopen jaren is verbeterd, gedreven door de professionaliseringsslag die de gehele faculteit op dit gebied heeft doorgemaakt en de nieuwe werkwijze van de

examencommissie. Het panel vernam van zowel de examencommissie als van stafleden dat zij zich nu beter ondersteund voelen en dat de communicatie over toetsvormen en toetsbeleid in de opleiding is geïntensiveerd. Wel merkte het panel op dat er onder stafleden nog altijd enige weerstand leeft tegen deze professionaliseringslag, die als tijdrovend lijkt te worden beschouwd en in de ogen van sommigen inbreuk maakt op de integriteit en professionaliteit van individuele docenten. Deze weerstand zorgt er soms voor dat adviezen van de examencommissie niet worden opgevolgd. Hoewel er vanuit de examencommissie geen klachten waren over de toedeling van uren, benadrukt het panel toch dat het belangrijk is de examencommissie voldoende tijd te geven voor haar werkzaamheden, zodat zij draagvlak voor verder professionalisering kan (blijven) creëren.

Beoordeling eindwerken

De beoordeling van het eindwerkstuk vindt plaats aan de hand van het facultaire online scriptiebeoordelingssysteem. De beoordeling is gebaseerd op deelcijfers. Het eindcijfer wordt voor 10 procent bepaald door de presentatie van het scriptievoorstel in het scriptieseminar waarin studenten zich samen voorbereiden op de scriptie; voor 20 procent door de literatuurstudie die zij presenteren voordat ze beginnen met het schrijven van de eigenlijke scriptie; voor 70 procent door de scriptie zelf.

Twee examinatoren beoordelen de scriptie onafhankelijk van elkaar. Om zeker te stellen dat het niveau van de student overeenkomt met de eindkwalificaties van de opleiding heeft de examencommissie voor het eindwerkstuk minimumeisen ('knock-out criteria') geformuleerd. Scriptiebeoordelaars wordt opgedragen bij de beoordeling van het eindwerkstuk deze criteria in het oog te houden. In de regel wordt het oordeel van de eerste en tweede beoordelaar gemiddeld. Wanneer het oordeel van beide beoordelaars meer dan twee punten verschilt, wordt een derde beoordelaar benoemd, wiens oordeel bindend is.

De examencommissie wijst sinds drie jaar de eerste en tweede examinerator aan, waarbij zij probeert om vaste beoordelingskoppels te voorkomen. Het panel is tevreden met deze handelwijze, omdat eruit blijkt dat de examencommissie zich bewust is van de gevaren van vaste beoordelingskoppels. Het raadt de verschillende opleidingen in de Faculteit der Geesteswetenschappen aan om opleidingoverstijgende beoordelingskoppels te overwegen, zeker bij relatief kleine opleidingen zoals Russische Studies.

Ter voorbereiding op het bezoek heeft het panel een steekproef van acht bachelorscripties bekeken. Het vindt de beoordeling over het algemeen kritisch, genuanceerd en evenwichtig. Wel raadt het panel de opleiding en examencommissie aan de uitgedeelde beoordelingen kritisch te blijven volgen. Juist in een kleine gemeenschap liggen subjectieve inkleuringen van de oordeelsvorming op grond van persoonlijke voorkeuren op de loer. Hier zou de scherpe blik van collega's van buiten de opleiding meerwaarde kunnen hebben.

Overwegingen

De bacheloropleiding Russische Studies heeft volgens het panel een deugdelijk en transparant systeem van toetsing. De kwaliteit van de toetsen wordt vergroot door toepassing van het vierogenprincipe bij de vormgeving en het gebruik van antwoordmodellen bij de beoordeling. Het toetsplan maakt de wijze van toetsing en de relatie tussen de leerresultaten en cursusdoelstellingen voldoende inzichtelijk. De toetsvormen zijn voldoende gevarieerd en de opleiding experimenteert met nieuwe toetsvormen, wat het panel toejuicht. Het panel vindt de oplossing die de opleiding heeft gevonden om studenten die in Sint-Petersburg studeren toch adequaat te beoordelen, ondanks verschillen in beoordelingscultuur tussen Nederland en Rusland, voorbeeldig.

De beoordeling van eindwerken is helder opgezet en de kwaliteit van de beoordeling is gewaarborgd door twee beoordelaars, waarbij de opleiding ernaar streeft vaste beoordelaarskoppels te vermijden. Het panel onderschrijft dit streven en meent dat de scherpe blik van collega's van buiten de opleiding van meerwaarde kan zijn om de objectiviteit van de beoordeling blijvend te versterken. Het panel vond de beoordeling van de scripties in de steekproef kritisch, genuanceerd en evenwichtig.

Tot slot stelt het panel vast dat de examencommissie voor de bacheloropleiding Russische Studies en de masteropleiding Russian and Eurasian Studies haar taak op het gebied van de kwaliteitsborging van toetsing goed uitvoert. De examencommissie heeft zelf een professionaliseringsslag gemaakt en dat geldt ook voor de facultaire ondersteuning. Het panel moedigt de faculteit en examencommissie aan deze lijn voort te zetten en uit te breiden. Daarnaast vraagt het de faculteit de facultaire richtlijnen voor het behandelen van plagiaat- en fraudezaken nogmaals onder de loep te nemen en daarbij een eenduidige lijn af te stemmen met de betrokken examencommissies.

Conclusie

Bacheloropleiding Russische Studies: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoet'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Het toetsplan, de systematiek van toetsing en de kwaliteitsbewakende rol van de examencommissie garanderen dat de leerdoelen per cursus en daarmee uiteindelijk de beoogde leerdoelen van de opleiding worden gerealiseerd. Dit blijkt ook uit de kwaliteit van de bachelorscripties. Het panel heeft een steekproef daarvan bestudeerd en vindt de kwaliteit uitstekend. De scripties sluiten goed aan bij de leerdoelen en zijn gebaseerd op een degelijke methodologische grondslag.

Het panel waardeert dat de opleiding zelf gedegen onderzoek heeft gedaan naar de positie van haar alumni. Zij heeft onderzocht waar de circa honderd afgestudeerden uit de periode 2005 tot en met 2016 terecht zijn gekomen op de arbeidsmarkt. Daarbij gaat het zowel om afgestudeerden met alleen een bachelordiploma Russische Studies als om afgestudeerden met zowel een bachelordiploma Russische Studies als een masterdiploma Russian and Eurasian Studies. Uit dit onderzoek blijkt dat circa de helft van de alumni in een zakelijke organisatie werkt, inclusief kranten en uitgeverijen, circa een kwart werkt voor de Nederlandse overheid en internationale organisaties en nog eens circa een kwart in de sector onderwijs, cultuur en wetenschap. Er is weinig verschil in arbeidsmarktpositie tussen alumni van beide afstudeerrichtingen. 70 procent van de alumni bekleedt een functie die niet direct gerelateerd is aan Rusland of Russisch. Zij hebben die dus ofwel bereikt dankzij hun soft skills, ofwel ze hebben een andere masteropleiding gevolgd, of ze zijn doorgegroeid vanuit een andere functie. De cognitieve en praktische uitdagingen die de studie biedt, maken dat studenten ook competenties ontwikkelen waarmee zij in generalistische beroepen kunnen slagen. Meer dan tien alumni verrichten promotieonderzoek, in Leiden maar ook in Oxford, Cambridge of Princeton. Dit laat zien dat het niveau van de afgestudeerden hoog is. Slechts weinig alumni verrichten geen betaald werk.

Niet alle studenten gaan na afronding van de bacheloropleiding Russische Studies door met de masteropleiding Russian and Eurasian Studies. Andere gekozen vervolgoopleidingen zijn Geschiedenis, Taalkunde, International Relations and Crisis and Security Management. De opleiding is er niet per sé op uit om zo veel mogelijk studenten door te laten stromen in de masteropleiding Russian and Eurasian Studies. Zij vindt het goed als studenten tijdens hun bacheloropleiding een andere interesse ontwikkelen, en het panel is het hiermee eens.

Overwegingen

Op basis van de kwaliteit van de bachelorscripties en de verdere loopbaan van afgestudeerde bachelors stelt het panel vast dat afgestudeerde bachelors de beoogde leerdoelen hebben gerealiseerd. Het panel vond de scripties uit de steekproef van uitstekende academische kwaliteit. Uit eigen onderzoek van de opleiding blijkt dat alumni zich in veel verschillende richtingen ontwikkelen. Dat past bij de veelzijdigheid, het uitdagende karakter en de ruimte om eigen interesses te ontwikkelen die de bacheloropleiding biedt.

Conclusie

Bacheloropleiding Russische Studies: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoet'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel heeft vastgesteld dat de bacheloropleiding Russische Studies op alle standaarden voldoet aan de gestelde eisen. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'positief'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Russische Studies* als 'positief'.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN

Afgestudeerden van de opleiding hebben de onderstaande eindkwalificaties bereikt, gerangschikt volgens de Dublin-descriptoren:

I Algemeen

1. Kennis en inzicht:

- a. kennis van en inzicht in de grammatica alsmede de woordenschat van het Russisch op het niveau dat toepassing mogelijk maakt zoals in 2a wordt gedefinieerd;
- b. een globaal overzicht van de politiek, geschiedenis, economie, taalkunde, letterkunde en cultuur van Rusland c.q. het Russisch, alsmede een gedegen kennis van en inzicht in een van de twee afstudeerrichtingen van Russische studies.

2. Toepassing van kennis en inzicht:

- a. taalvaardigheid van het Russisch in de volgende termen van het Europees Referentiekader Taalvaardigheid: C1 voor Luisteren en Lezen; B2 voor Schrijven en Gesproken Interactie en Productie;
- b. de vaardigheid om op het terrein van een van de twee afstudeerrichtingen van Russische studies een probleemstelling te formuleren, deze te contextualiseren binnen het vakgebied of binnen een bepaalde methodologie, en hierbij relevante wetenschappelijke informatie te zoeken.

3. Oordeelsvorming:

- a. de vaardigheid om verzamelde relevante wetenschappelijke informatie (waaronder Russischtalige bronnen) op het terrein van een van de twee afstudeerrichtingen van Russische studies kritisch te selecteren en te evalueren in het licht van een geformuleerde probleemstelling;
- b. de vaardigheid om kritisch te reflecteren op het eigen onderzoek, daarbij open staand voor mogelijke alternatieve argumenten.

4. Communicatie:

- a. de vaardigheid om resultaten van eigen onderzoek op het terrein van een van de twee afstudeerrichtingen van Russische studies zowel schriftelijk als mondeling op zorgvuldige, gestructureerde en overtuigende wijze te presenteren voor een academisch publiek (peers);
- b. de vaardigheid om resultaten van eigen onderzoek op heldere wijze te verwoorden (mondeling of schriftelijk) naar een breder algemeen publiek.

5. Leervaardigheden:

- a. de leervaardigheden die nodig zijn om met succes (zonder aanvullende scholing) deel te nemen aan masteropleidingen die in het verlengde liggen van de bacheloropleiding Russische studies.

II Afstudeerrichting Politiek, geschiedenis en economie

In aanvulling op bovenstaande eindtermen gelden onderstaande eindtermen voor de afstudeerrichting Politiek, geschiedenis en economie:

1. Kennis en inzicht:

- a. gedegen kennis van en inzicht in de belangrijkste historische vraagstukken van Rusland, in het bijzonder die van na 1917, en van de actuele academische discussie hierover;
- b. gedegen kennis van en inzicht in de essentiële aspecten van de politieke en economische ontwikkelingen van het huidige Rusland, mede in relatie tot zijn buitenlandbeleid, en van relevante begrippen en theorieën van de politicologische en economische wetenschappen.

III Afstudeerrichting Taal en cultuur

In aanvulling op bovenstaande eindtermen gelden onderstaande eindtermen voor de afstudeerrichting Taal en cultuur:

1. Kennis en inzicht:

- a. gedegen kennis van en inzicht in moderne grammaticale, historische en sociolinguïstische vraagstukken van de Russische taal, en van relevante begrippen en theorieën van de algemene taalwetenschap;
- b. gedegen kennis van en inzicht in een geselecteerd corpus van literaire teksten, beginnende vanaf de 19e eeuw, mede in relatie tot diverse andere uitingsvormen van de Russische cultuur (in het bijzonder film), en van relevante algemeen literatuurwetenschappelijke analyses.

IV Doelen in termen van het Europees Referentiekader Taalvaardigheid

	Propedeuse	Bachelor
Luisteren	B1	C1
Lezen	B1	C1
Gesproken interactie	A2	B2
Gesproken productie	A2	B2
Schrijven	A2	B2

Voorts leidt elke Leidse geesteswetenschappelijke opleiding op tot facultair geformuleerde algemene academische vaardigheden. Deze hebben betrekking op de Dublin descriptoren Oordeelsvorming, Communicatie en Leervaardigheden.

BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA

	Gezamenlijk (niveau 100 in jaar 1; 200/300 in jaar 2; 300 in jaar 3)	Afstudeerrichting Politiek, geschiedenis en economie (niveau 300 en voor het BA-eindwerkstuk 400)	Afstudeerrichting Taal en cultuur (niveau 300 en voor het BA-eindwerkstuk 400)	Facultair (niveau 200 voor de kerncurriculaire vakken)
jaar 1 sem. 1	Ru. grammatica IA (10EC) Ru. taalverwerving 1A (5EC) Acad. vaardigheden (5EC) Inleiding Ru. letterkunde (5EC) Geschiedenis van Rusland (5EC)			
jaar 1 sem. 2	Ru. grammatica IB (10EC) Ru. taalverwerving 1B (10EC) Sociolinguïstiek van Rusland (5EC) Inleiding Ru. politiek en economie (5EC)			
jaar 2 sem. 1	Ru. grammatica 2 (5EC) Ru. leesvaardigheid 2A (5EC) Ru. taalverwerving 2 (5EC)	Sovjetgeschiedenis en herinnering (10EC)	Russische poëzie en korte verhalen (10EC)	Kerncurriculum Wetenschapsfilosofie (5EC)
jaar 2 sem. 2 blok 1	Ru. leesvaardigheid 2B Ru. taalverwerving 2 (voortzetting van sem. 1)	Russian Politics (10EC)	Geschiedenis van de Russische taal (10EC)	
jaar 2 sem. 2 blok 2	Sint-Petersburgverblijf (Ru. taalverwerving) (10EC)			Kerncurriculum Inleiding World Art Studies (vervangend onderdeel in Sint-Petersburg) (5EC)
jaar 3 sem. 1 jaar 3-1 sem. 2	Keuzevakken: ¹¹ Ru. leesvaardigheid 3 (5EC) Russian for Special Purposes (5EC)	The Russian Economy (10EC) Russian Foreign Policy (10EC) BA-eindwerkstuk (incl. scriptieseminar) (10EC)	Moderne Russische taalkunde (10EC) Russische film (10EC) BA-eindwerkstuk (incl. scriptieseminar) (10EC)	Keuzeruimte (30EC) (bij voorkeur 20 EC in sem. 1 en 10 EC in sem. 2)

¹¹ Naast de genoemde keuzevakken biedt de opleiding jaarlijks in samenwerking met de Tbilisi State University het extracurriculaire keuzevak *Georgian Language for Beginners* aan (5EC; onderwijs in blok 2 van semester 1).

BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA

Day 1: Wednesday 5 June 2019 – Bachelors International Studies, Ancient Near Eastern Studies, Bachelor Classics (GLTC), Master Classics and Ancient Civilizations

08.30 – 08.45	Brief welcome
08.45 – 09.00	Installation of the panel
09.00 – 11.30	First meeting and reading of documentation
11.30 – 12.15	Faculty Board
12.15 – 12.45	Lunch
12.45 – 13.15	Programme Board and Coordinator of Studies of International Studies
13.15 – 14.00	Students and alumni International Studies
14.00 – 14.30	Staff International Studies
14.30 – 14.45	Panel meeting International Studies
14.45 – 15.00	Break
15.00 – 15.45	Programme Boards and Coordinators of Studies Ancient Near Eastern Studies, Bachelor Classics and Master Classics and Ancient Civilizations
15.45 – 16.30	Students Ancient Near Eastern Studies, Bachelor Classics and Master Classics and Ancient Civilizations
16.30 – 17.15	Staff Ancient Near Eastern Studies, Bachelor Classics and Master Classics and Ancient Civilizations
17.15 – 18.00	Panel meeting
18.00 – 18.30	Open consultation hour Area Studies I

Day 2: Thursday 6 June 2019 – Bachelor & Master Latin American Studies, Bachelor & Master Middle Eastern Studies, Bachelor & Master Russian (and Eurasian) Studies, North American Studies

08.30 – 09.00	Panel meeting and reading of the documentation
09.30 – 10.00	Programme Board and Coordinator of Studies Latin American Studies
10.00 – 10.30	Students Latijns-Amerikastudies and Latin American Studies
10.30 – 11.00	Staff Latin American Studies
11.00 – 11.15	Break
11.15 – 11.45	Programme Board and Coordinators of Middle Eastern Studies
11.45 – 12.15	Students Middle Eastern Studies
12.15 – 12.45	Staff Middle Eastern Studies
12.45 – 13.30	Lunch
13.30 – 14.15	Programme Board and Coordinators of Studies Russische Studies, Russian and Eurasian Studies, and North American Studies
14.15 – 15.00	Students Bachelor and Master Russian (and Eurasian) Studies, and North American Studies
15.00 – 15.45	Staff Russian (and Eurasian) Studies and North American Studies
15.45 – 16.00	Break
16.00 – 16.30	Alumni Russian and Eurasian Studies, North American Studies, and Latin American Studies
16.30 – 17.00	Alumni Middle Eastern Studies and Classics and Ancient Civilizations
17.00 – 18.00	Panel meeting

Day 3: Friday 7 June 2019 – Boards of Examiners

08.30 – 09.30	Panel meeting and reading of the documentation
09.30 – 10.30	Boards of Examiners Russian Studies, Art and Literature and American Studies, and Latin American studies
10.30 – 11.30	Boards of Examiners Middle-Eastern Studies, International Studies, and Classics and Ancient Civilizations
11.30 – 12.00	Panel meeting
12.00 – 12.30	Lunch
12.30 – 13.30	Final meeting management
13.30 – 16.30	Composing of final judgment
16.30 – 16.45	Break
16.45 – 17.30	Development dialogues – parallel
17.30 – 18.30	Report and drinks

BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Selectie eindwerken

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek acht eindwerken bestudeerd van de bacheloropleiding Russische Studies (RS). Deze opleiding kent twee specialisaties: 1. Politiek, geschiedenis en economie en 2. Taal en cultuur. De selectie werd gebaseerd op een lijst van 40 afgestudeerden over de periode 2016-2018. Het merendeel had gekozen voor de specialisatie Politiek, geschiedenis en economie (29 afgestudeerden), de overige afgestudeerden volgden de specialisatie Taal en cultuur (11 afgestudeerden). In de selectie werd gezorgd voor een evenwichtige spreiding in cijfers, onderwerpen en begeleiders. Er zijn vijf scripties voor de specialisatie Politiek, geschiedenis en economie bestudeerd en drie scripties voor de specialisatie Taal en cultuur. De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Er is een gedeelde examencommissie voor de B Russische Studies en M Russian and Eurasian Studies. Het vak 'Kerncurriculum: Wetenschapsfilosofie' (5 EC) is een verplicht onderdeel in de meeste bacheloropleidingen van de Faculteit der Geesteswetenschappen. Het facultaire vak 'Kerncurriculum: Inleiding World Art Studies' (5 EC) maakt ook onderdeel uit van de bacheloropleidingen Kunstgeschiedenis, Nederlandkunde/Dutch Studies. Aanvullend is er bij de B Russische Studies in het derde jaar nog een vrije keuzeruimte van 30 EC waarbij studenten kunnen kiezen uit een stage, of buitenlandverblijf, of een minor - waarbij verdere inhoudelijke overlap met aanverwante programma's kan ontstaan.

Bestudeerde documenten

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in *hard copy* en deels via de elektronische leeromgeving):

Opleidingsoverstijgende documenten (faculteitsbrede bijlagen):

- Gids voor de Onderwijskwaliteitszorg;
- *Kwaliteitsborging Toetsing: een handreiking voor examencommissies*;
- Basisbeoordelingsformulier bachelor- en mastereindwerkstuk;
- Handleiding Examencommissies;
- Handleiding Opleidingscommissies;
- *Onderwijsvisie: Learning@LeidenUniversity*;
- Onderwijs- en examenregeling bacheloropleidingen en masteropleidingen Faculteit der Geesteswetenschappen;
- Regels en richtlijnen van de examencommissie Faculteit der Geesteswetenschappen
- *Tips bij Toetsen*;
- *Transferable skills at the Faculty of Humanities*;
- Flyers van Career Services Humanities (waaronder: *Your Future: From university to a career*);
- *Flyer Humanities Master's Buddy Programme*;
- Overview Leiden University Master's Programmes 2019-2020;
- *Expertisecentrum Online Leren Evaluatierapport 2017-2018*.

Informatiemap van de bacheloropleiding Russische Studies met daarin:

- Cursusmateriaal van 'Inleiding Russische Letterkunde' (BA1), 'Russische Taal en Maatschappij' (BA2, 2016-2017), 'Russische Economie' (BA3);
- Rapporten van het opleidingsbestuur 2015-2018;
- Jaarverslagen van de examencommissie 2015-2016, 2017-2018;
- Notulen van de opleidingscommissie B Russische Studies 2015-2019;
- Factsheets van Nationale Studentenenquête 2018;
- Cursusevaluaties;
- Onderwijsvernieuwing;
- Opleidingsjaarkaarten 2015-2018;
- Toetsplannen B Russische Studies.

Opleidingsspecifieke documenten:

- Jaap Kamphuis, *Verbal Aspect in Old Church Slavonic*;
- Syllabus *Russische Basisgrammatica*;
- Simeon Dekker, *Old Russian Birchbark Letters: A Pragmatic Approach*;
- Gulnaz Sibgatullina, *Languages of Islam and Christianity in Post-Soviet Russia: Institutional Discourses, Community Strategies and Missionary Rhetoric*;
- Jos Schaeken, *Voices on Birchbark: Everyday Communication in Medieval Russia*;
- Ramaz Kurdadze, *The Georgian Language 1: A Practical Course of the Georgian Language for Foreign Students*.

Links op laptops:

- Leeromgeving van de geselecteerde vakken;
- Film met organisatiestructuur van de Faculteit der Geesteswetenschappen;
- Website van MOST, de studievereniging van Russische Studies;
- Database *Slavery, Abolition and Social Justice*;
- Facebookpagina 'Russian in Leiden';
- Website 'Raam op Rusland'.